

De Groene Gids

Afdelingsblad van IVN Ede, Nummer 2025 - 3

Een zomerse editie

Met mooie foto's

Met de column en de kinderpagina

Voor wie graag beter kijkt

Natuurgadgets.nl

natuur - outdoor - ontdekken

De herfst is het seizoen om op pad te gaan met een loep of vergrootglas. Paddenstoelen, mossen, insecten – er gaat een wereld voor je open als je even stil blijft staan.

In onze showroom in Wolfheze vind je een ruime keuze aan veldloepen en vergrootglazen, van eenvoudige instapmodellen tot professionele exemplaren. Ook veel leuke loepjes speciaal voor kinderen – perfect voor herfstwandelingen of natuurexcursies met school of grootouders.

Speciaal voor de lezers van De Groene Gids:

● 10% korting op alle loepen en vergrootglazen

(exclusief voor leden van IVN Ede, bij afhalen)

📅 Geldig t/m 1 november 2025

Kijk op natuurgadgets.nl voor ons volledige assortiment – boordevol inspiratie voor natuurliefhebbers.

Lawijckerhof 32, Wolfheze 026-2060099

Gegevens van IVN Ede

BESTUUR

Voorzitter: Joop Ernst, voorzitter@ivnede.nl

Vicevoorzitter: Dico Wijma, bestuurslid1@ivnede.nl

Secretariaat: Truus van Otterloo en Gerda Oppedijk, secretariaat@ivnede.nl; 0318-621059,

Penningmeester: Harry van de Ven, penningmeester@ivnede.nl

ERELEDEN van de afdeling

Joke Veltkamp, Wiebe Verbaan

GEGEVENS

Postadres: Sprengenbergh 9, 6718DD Ede

Ledenadministratie: voor alle mutaties (adreswijzigingen, wijziging rekeningnummer, aanmelden of opzeggen van een lidmaatschap): [ivn.nl/contact](https://www.ivn.nl/contact)

Website: <https://www.ivn.nl/afdeling/ivn-ed>

Webmaster: Niels Grandia & Sander Belgraver, webmasterivnede@gmail.com

Liever de Groene Gids digitaal ontvangen? Stuur dan een mailtje naar penningmeester@ivnede.nl

CONTRIBUTIE

Lid: standaard € 25,00 (extra bijdrage mag)

Huisgenoot lid: standaard € 12,50 (extra bijdrage mag)

(Alleen mogelijk in combinatie met een betalend lid)

Vrienden/donateurs dragen bij via bankrekening:

NL 54 INGB 0000 9515 88 t.n.v. IVN Afdeling Ede

De minimum bijdrage bedraagt € 12,50

WERKGROEPEN

Scholen:

Joke Veltkamp, 0317-420703, gewoonjokev@gmail.com

Ad Meijs, 0318-418273, a.meijs@chello.nl

Jeugdclub:

Ineke Jansonius, 0317-413884, bosvriendjes.ivnede@gmail.com

Vogels:

Hans Westendorp, 0318-418465, vogelwerkgroep.ivn.ede@gmail.com of

j.g.westendorp@kpnmail.nl

Natuurfotografie:

vacant

Flora:

Jeltje Zeelenberg, 0318-413486,

jeltjezeelenberg@outlook.com

Natuurgidsen:

Christ Elsten, 0318-413797, christelsten@planet.nl

WELKOM NIEUWE LEDEN:

Elysa Overdijk, Bennekom
Stephanie Drost, Bennekom
Nina Oskam, Bennekom

Bas Emmerik, ede
Mierella Bruijne, Renswoude
Laura van Ginkel, Ede

Karin Geensen, Bennekom
Floor Bouwsma, Bennekom
Barend Huitink, Lunteren

De Groene Gids

IVN Ede - 2025-3

Van het Bestuur

Terwijl iedereen geniet van het mooie weer en de vakantie is het bestuur druk aan het werk. Tussen onze vakanties door (want wij gaan ook op vakantie) wordt de jaarlijkse middag voor nieuwe leden georganiseerd. Dit jaar op een geheel nieuwe locatie in de buurt van Lunteren.

Wat ons zorgen baart, is het gebrek aan redactieleden voor de Groene Gids en ondersteuning voor de jeugdgroep. Dus nogmaals een oproep: Meld je aan!

Voor de redactie van de Groene Gids is het niet noodzakelijk dat je goed kunt schrijven, computervaardigheden zijn minstens zo belangrijk en voor de jeugdgroep is enige affiniteit met basisschooljeugd wel prettig.

Daarnaast wordt er gewerkt aan nieuwe mailadressen voor het bestuur en het halfjaarlijkse overleg met de werkgroepen wordt voorbereid. Kortom er is genoeg te doen.

Van de Redactie

Deze keer een echte zomer Groene Gids. Gelukkig waren er genoeg leden die een bijdrage stuurden. Hartelijk dank daarvoor!
Veel mensen genieten van een heerlijke vakantie. We wensen iedereen veel plezier.

Zoals het bestuur hierboven schrijft, heeft de redactie wat uitbreiding hard nodig. Inderdaad zijn computervaardigheden belangrijk, maar nog belangrijker is tijd. Eén keer in de drie maanden is er gedurende drie weken veel werk te doen. Het is belangrijk dat je daarmee kunt omgaan. Als je twijfelt of het wel iets voor je is, mail dan toch naar redactie.gg@ivn.nl en dan maken we een afspraak om een en ander door te spreken.

En, zoals je ziet: ons emailadres is nu redactie.gg@ivnede.nl

Beste Schrijvers, uiterste datum voor inleveren kopij: 1 november 2025

Auteursinstructie:

1. Kopij inleveren vóór sluitingsdatum via email: redactie.gg@gmail.com
2. Tekst in doc of docx, maximaal 2000 woorden (vier kolommen)
3. Foto's apart in jpeg of png. **MET BRONVERMELDING.**
Elke foto neemt een plaats in van 100 woorden.
4. In het algemeen geeft een mix van één foto op 250 woorden het meest evenwichtige beeld. Dus 5 tot 6 foto's in een artikel van vier kolommen. Foto's zijn niet verplicht.

Inhoud

- 2 Gegevens IVN Ede
- 2 Welkom nieuwe leden
- 3 Van Bestuur en Redactie
- 3 Auteursinstructie
- 4 Bijeenkomst nieuwe leden
- 4 Belangrijke data
- 4 IVN-activiteiten Proosdij
- 5 Gewonnen vleermuisexcursie
- 6 Vliegles
- 6 Jaarlijks uitje IVN-Ede
- 9 Zorgcentrum De Linde
- 10 De IVN natuurkoffer
- 11 Grote inktzwam
- 11 Valön, parel in Zweden
- 13 Snuffelstage
- 14 Over de adverteerder
- 15 Column

Foto's voorblad

Boven: J.L. van Rijswijk

Onder: Corine Klapwijk

Colofon

Redactie:

Remieke Niermeyer

Vacature

Corine Klapwijk

Vacature

Vormgever:

Leo Klapwijk

Redactieadres:

redactie.gg@ivnede.nl

Kopij vóór 1 november 2025

Auteurs zie de auteursinstructie

De Groene Gids is het contactblad van IVN Ede en verschijnt vier maal per jaar.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen al dan niet te plaatsen, in te korten of aan te passen.

Kennismaking nieuwe leden ook 'oudere' leden zijn welkom.

Onze nieuwste leden (sinds oktober 2024) zijn door het bestuur via de mail uitgenodigd voor de kennismakingsmiddag op zaterdagmiddag 20 september. Op het programma staan een interessante excursie door het Lunterse Buurtbos, verrassende presentaties van een aantal werkgroepen en uiteraard is er volop gelegenheid om met andere leden en het bestuur kennis te maken.

De start van de middag is om 14.00 uur bij Belmont, Goorsteeg 66, 6718 TB Ede, einde uiterlijk 17.00 uur.

Als je al langer lid bent maar hier ook graag bij wilt zijn, dat kan.

Opgave graag uiterlijk 13 september via de mail: secretariaatvnde@gmail.com. Van harte aanbevolen! Het belooft weer een leuke ontspannen middag te worden.

Namens het bestuur: Joop Ernst, Truus van Otterloo

Belangrijke data voor de komende maanden

za 6 sep	Fête de la Nature Proosdij	13.30 - 16.30
za 20 sep	Middag nieuwe leden, zie boven	
ma 13 okt	Werkgroepenoverleg Proosdij	
wo 22 okt	Kinderactiviteit Proosdij	13.30 - 15.30

Vruchtbare samenwerking

Het zal niemand ontgaan zijn, sinds 2023 maken we voor onze bijeenkomsten vaak gebruik van het lokaal bij Publieksboerderij de Proosdij. Vóór die tijd vergaderden we meestal bij speeltuinvereniging de Zanderij. Toen die ruimte vanaf 2022 niet langer beschikbaar was, vonden we al snel een uitstekend alternatief bij de Proosdij, onderdeel van 's Heerenloo. Veel cliënten hebben hier hun werk/dagbesteding: op de boerderij, bij de Schenkerij, of bij de houtbewerking.

Wij waren en zijn als IVN-afdeling op deze locatie van harte welkom. De beheerder ziet ons als een partner met voor een deel een gemeenschappelijk doel: zoveel mogelijk mensen een stukje natuurbeleving meegeven. We mogen het lokaal daarom 's avonds, indien beschikbaar, gebruiken voor lezingen, vergaderingen of lesavonden. Wij zijn daar blij mee, maar omgekeerd is men ook blij met de activiteiten voor publiek (kinderen) die wij er organiseren. We worden daarin van harte ondersteund, met materialen, maar ook met de PR. De facebookpagina van

IVN-activiteiten . . .

. . . BIJ DE PROOSDIJ

TRUUS VAN OTTERLOO

Inleiding

Als bestuurslid ben ik vanzelfsprekend betrokken bij de locaties waarvan wij als IVN-afdeling gebruik maken. Publieksboerderij de Proosdij is voor ons steeds meer in beeld. Omdat ik bovendien als jeugdgids medeorganisator ben van onze jeugdactiviteiten aldaar, geef ik in dit artikel een inkijkje.

de Proosdij wordt veel bekeken; dat onze activiteiten daarop worden aangekondigd is goed te merken aan de bezoekersaantallen.

Fête de la Nature

Eén van die activiteiten is het jaarlijkse 'Fête de la Nature' in het eerste weekend van september. Op zaterdagmiddag, (dit jaar is het op 6 september), maken we er van half 2 tot half 5 echt een feestje van: we hangen slingers en vlaggen op, we schenken koffie, thee en limonade, beschikbaar gesteld door de Proosdij. En we zorgen ervoor dat er genoeg te doen en te bekijken is voor alle bezoekers, met de nadruk op kinderen mét hun ouders.

Er is iets om te knutselen, een speurtocht, een quiz, van alles om te bekijken, elk jaar weer wat anders. Hoeveel en wat we kunnen aanbieden is voor een belangrijk deel afhankelijk van hoeveel IVN-ers willen komen helpen. Bij de edities tot nu waren er steeds zo'n 10 – 12 IVN-ers betrokken. Maar meer kan altijd: wie het leuk lijkt (en dat is het!) kan zich melden.

Knutselmiddagen

Van kleinere schaal zijn de knutselmiddagen, vier maal per jaar, steeds op een woensdagmiddag in een schoolvakantie. Als het weer het toelaat staan we (3 of 4 jeugdgidsen) met onze materialen buiten bij de picknicktafels. Toevallige bezoekers, veelal kinderen met of zonder (groot)ouders, zien ons daar en schuiven gemakkelijk aan. Meestal komen er zo'n 20 – 25 kinderen.

Het is een goed concept gebleken: het is laagdrempelig, mensen vinden het leuk en zo bereiken we beslist een ander publiek dan bij onze excursies. Dit geldt overigens ook voor Fête de la Nature. Uiteraard delen we wel onze activiteitenfolders uit aan de volwassenen, een beetje reclame maken voor ons IVN hoort er natuurlijk ook bij. Een impressie van de laatstgehouden knutselmiddag is hier onder te lezen.

Verslag van een gezellige knutselmiddag op woensdag 23 juli (foto's: Albert Loef)

Op woensdag 23 juli was er weer een knutselmiddag: vier jeugdgidsen waren bij de Proosdij present; deze keer met materiaal rond het thema 'leven in en om het water'. Bij de start om half 2 was het gelijk al een gezellige drukte. Ouders en grootouders kwamen met hun (klein)kinderen graag even kijken wat er zoal te doen was: een libelle knutselen van pijpenragers, een ijsvogel tekenen/kleuren, hengelen naar (papieren) waterbeestjes, bekijken van een levende salamanderlarve, poelslak en staaftwants, een elektrospel.... Ondertussen konden de IVN-gidsen aan de nieuwsgierig geworden kinderen én volwassenen vertellen over het leven van de waterdierpjes, libellen en ijsvogels.

Na ongeveer een uur werd de lucht ineens erg donker en voorspelde buienradar dat het binnen 5 minuten zou gaan plenzigen. Ons evenement dreigde zo wel héél letterlijk 'Leven in en om het water' te worden. Gelukkig was er net genoeg tijd om met elkaar alles naar binnen te verhuizen.

Daar werd gezellig door zo'n 30 kinderen en volwassenen verder getekend, geknutseld en gepraat terwijl buiten de wolkbreuk losbarstte. Het was ondanks de regen weer een goed bezochte en zeer geslaagde middag!

Een gewonnen vleermuisexcursie

JANY VAN ZIJTVELD

IVN-Ede organiseert diverse activiteiten rondom vleermuizen. Deze keer was het een excursie die Amber had gewonnen vorig jaar op een IVN-natuurmiddag (Fête de la Nature). Een paar vriendinnen en ouders gingen mee...

Voor Kernhem

Foto: auteur

Eén van de kinderen vertelt:

Op vrijdagavond 16 mei 2025 zijn wij in park Kernhem op zoek gegaan naar vleermuizen. Vleermuizen zijn 's avonds actief. In Nederland wonen ongeveer 19 soorten. Wij hebben die avond denk ik wel 4 soorten gezien en gehoord. Ze eten insecten, maar ze moeten zelf ook oppas-

Vier deelnemers

Foto: auteur

sen voor uilen bijvoorbeeld. Ik vond het wel een beetje spannend maar voelde me ook blij toen ik de eerste vleermuizen zag. Vleermuizen zijn leuk, je moet wachten tot het schemerig is, want dan vliegen ze uit. Ze zijn niet overal en ze vliegen anders dan vogels. Je kunt ze horen

met hulp van een apparaatje. Dat maakt het wel bijzonder. Het leukste van de excursie vond ik dat we heel veel vleermuizen hebben gezien bij een weiland aan de Doolhoflaan. Het was leuk om meer over vleermuizen te leren, waar ze wonen, wat ze eten en zo.

Foto's van Joop van Rijswijk
Buurman op camping Zuid Ginkel

Vliegles

JOOP ERNST

Ik was niet van plan ooit iets over vogels te schrijven. Ik ben namelijk niet zo'n vogelaar. Maar eind mei, begin juni stonden wij een week met de caravan op camping de Zuid Ginkel. Daar kwamen iedere avond rond een uur of negen twee volwassen ransuilen en vijf jonkies, die takelingen genoemd worden, op bezoek. Ze zaten in verschillende bomen vlak boven onze hoofden te palaveren. (lees krijsen.):

- * Ga jij eerst maar een rondje vliegen.
- Is goed. En ze vloog weg.
- * Wie gaat er als volgende?
- * Ik ga wel. En de eerste pluizenbol vloog weg
- * Als hij terug is gaat de volgende.
- * Dat ben ik dan. Ma kwam weer terug met nummer 1 in haar kielzog.
- * Pa, nou mag jij. Pa en nummer twee vlogen weg.
- * Als zij er weer zijn, ga jij. Zo gebeurde het.
- * Ma, heb jij nog wat te eten meegenomen?
- * Nee, maar misschien heeft pa wel wat meegenomen. Ga jij nu? En weer koos een pluizenbolletje het luchtruim.
- * Pa streek met een krijs weer neer op een tak.

En zo ging het de hele avond door. Wij hebben ervan genoten en met ons meer mensen op de camping. Er kwamen veel mede campingbewoners kijken. In die dagen vond ik vier braakballen, die ik aan Joke Veltkamp heb gegeven.

Eind juni stonden we in Buurse op een camping. Toen ik op een middag naar boven keek zag ik een braakbal op een dakraam liggen. Vlug een ladder geleend van de campingeigenaar en met hulp van een buurman vijf braakballen van het dak af gehaald. Die heb ik eerst laten drogen. Omdat ik er weinig voor voelde om er nog drie weken verantwoordelijk voor te zijn, heb ik contact opgenomen met de uilenwerkgroep van IVN Haaksbergen. Die hadden er wel belangstelling voor, dus daar heb ik ze heen gebracht.

Jaarlijks uitje IVN-Ede . . .

. . . NAAR DE LUTTE OP 17 MEI 2025

JOKE VELTKAMP, HANS GONGGRIJP EN JELTJE ZEELBERG

Na een hartelijke ontvangst met koffie en krentenwegge staan de twee gidsen Dirk en Erik van IVN Oldenzaal – Losser e.o. klaar om ons rond te leiden in Arboretum Poort Bulten. Het is de start van een prachtige dag.

In 1917 ontwierp landschapsarchitect Leonard Springer het Arboretum Poort Bulten in opdracht van textielfabrikant H.J.H. Gelderman op een plek waar de heide waardeeloos was geworden. Het is een park geworden in sierlijke Engelse landschapsstijl met kronkelende paadjes en mooie doorkijkjes. Er zijn meer dan 1000 soorten bomen en heesters verdeeld over 2500 exemplaren. We zien o.a. heel hoge naaldbomen als de mammoetboom, maar ook hoge esdoorns, zoals de zilveresdoorn. Diverse lindes, familie Tiliaceae, orde Malvales, komen we tegen. De gids wijst ons op de gallen van de zomerlindehoortjesmijt. Grote witte vaantjes sieren de vaantjesboom.

Zilveresdoorn

Foto: Joke Veltkamp

Na diverse bijzondere bomen ontmoet te hebben, vernemen we hoe een luchtwortel van een door onweer beschadigde paardenkastanje, door een kunstgreep met omwikkeling van een met aarde gevulde buis, contact kreeg met de grond en groeide. Ernaast staat een kleinere paardenkastanje. Deze blijkt gegroeid te zijn uit een stek van de paardenkastanje uit de tuin van het Anne Frankhuis. De

Vaantjesboom

Foto: Joke Veltkamp

Gids Peter bij boom met luchtwortel

Foto: Joke Veltkamp

gids vertelt dat in de oorlog piloten ondergedoken zaten in een schuilkelder onder het kippenhok. Een oude stenen vaas siert het park.

Anne Frank boom

Foto: Joke Veltkamp

Mooie vaas op Poort Bulten

Foto: Joke Veltkamp

Een beekje met een verval van 5 m loopt door het terrein. Verderop bevindt zich een waterpartij waar voor schoolkinderen een waterexcursie wordt georganiseerd. Diverse orchideeën komen op rondom het water, de gagel en watermunt ruiken heerlijk.

Bruggetje met fluitekruid

Foto: Joke Veltkamp

De andere groep bij de waterpartij

Foto: Joke Veltkamp

Na de lunch in het park gaan we in 2 groepen op pad. De ene groep maakt een wandeling op Egheria. De naam Egheria is de samenvoeging van de namen Egbert, Hendrik, Richard en Arnold, de kinderen van de vorige landgoedeigenaar, textielfabrikant H.E. ten Cate. De naam verwijst echter ook naar de waternimf Egeria. Niet zo verwonderlijk want op het landgoed ontspringen vijf beken. Op een natte plek zien we dotterbloemen en adderwortel. We lopen door heel oude smalle beukenlanen, komen langs een wateropslag, zien waar het water uit de ondergrond tevoorschijn komt en lopen de Tankenberg, met 85 meter het hoogste punt van Overijssel, op. Daar staat een koepletje vanwaar we een mooi uitzicht hebben. Onderweg zien we diverse kruiden, zoals de bosereprijs en boswedderik. Bij een heel oude, gerestaureerde boerderij staan de boerenkar en bietensnijder nog onder de kap. Helaas zien we geen broedende zwaluwen op de kunstnesten.

De tweede groep maakt een wandeling in het Landgoed Hakenberg, prachtig gelegen in het mooie heuvelachtige landschap. Het landgoed kwam in 1902 in het bezit van de textielfabrikant Blijdenstein. De Hakenberg was toen nog niet bebost en je had een prachtig uitzicht, waarbij je zelfs het kasteel te Bentheim in Duitsland kon zien liggen.

Gids Peter bij een bron

Foto: Joke Veltkamp

Rond 1927 kreeg Pieter Watz, een vooraanstaande tuin-architect, de opdracht van de familie om het landschap in een Engelse stijl in te richten. In 1928 liet de familie Blijdenstein het landhuis in Oostenrijkse stijl bouwen. Over paden rondom het landgoed maakten we een mooie wandeling door de bossen en de landerijen met oude Saksische boerderijen en fraaie uitzichten.

De beide gidsen worden bedankt met streekproducten Foto: Joke Veltkamp

Na afloop van de middagwandelingen rijden beide groepen terug naar de plek waar we in de ochtend begonnen. De gidsen worden hartelijk bedankt met meegebrachte streekproducten en het boekje ‘Ede Natuurlijk Middelpunt’.

FA ROOSENBOOM

Graanhandel

ROOSENBOOM
VERKOOPADRES: KAMPSTRAAT 10

- Konijnenvoer
 - Honden en Katten
 - Vogelvoer
 - Duivenvoer
 - Hooi per zak of baal
 - Haksel, Houtvezel of stro
- Kunstmest
 - Biologische Meststoffen
 - Potgrond
 - Bemeste Tuinaarde
 - Compost

Telefoon 0318-610680

ROOSENBOOM BOSPOORT 33
Molenaar, graan en meel
Fourage en Kunstmesthandel
Vogelzaden en Kleindiervoeders

Geopend:
Ma t/m Vrij 08.30 – 12.30
13.30 – 18.00
Zaterdag 08.30 – 14.00

Zorgcentrum De Linde

ALBERT B. LOEF (FOTO'S AUTEUR)

In het kader van de activiteiten met de koffer voor mensen met een achteruitgaand geheugen, dacht ik terug aan een bezoek dat ik met een aantal collegae bracht aan

Zorgcentrum *De Linde* in Dordrecht. Graag wil ik met jullie mijn ervaringen delen. *De Linde* biedt beschermd wonen voor mensen met psychogeriatrische en somatische problematiek. De cliënten hebben veelal geen of een beperkt sociaal netwerk.

In deze beschermde woonvorm krijgen ze een eigen kamer en is er 24 uur per dag verzorging en begeleiding aanwezig. De focus op geborgenheid, vertrouwdheid, veiligheid, herkenbaarheid en huiselijkheid maakt dat *De Linde* voor de cliënten een echt thuis is.

Door de cliënt centraal te stellen, wordt er niet alleen gekeken welke hulp nodig is, maar ook welke hulp het beste aansluit bij de persoonlijke situatie en beleving van de cliënt. Dit alles met als doel dat de cliënt zich niet alleen geholpen, maar ook begrepen voelt.

Voor mij was het een bijzondere ervaring om De Tovertafel te leren kennen. Een speelse interactieve lichtprojectie. Met behulp van een kastje dat boven de tafel hangt wordt infrarood gebruikt om handen en bewegingen te detecteren.

Iedereen werd gestimuleerd om met lichaam en geest te bewegen. Het creëerde een geluksmoment, waarbij iedereen in beweging kwam en een ogenblik plezier beleefde.

Persoonlijk was ik erg geïnteresseerd in de *Qwiek.up*, een zorgondersteunend product, speciaal gemaakt voor de toepassing van belevingsgerichte zorg. Het is een mobiel product dat beelden projecteert op het plafond of op de muur, ondersteund met rustgevende muziek. Het product is erop gericht om cliënten enerzijds mentaal te activeren, maar anderzijds ook juist te laten ontspannen wanneer de situatie hierom vraagt.

Mij werd een demonstratie gegeven in een ruimte zonder dat er een client aanwezig was. Ik waande me even in de New Forest in Engeland. Net als de cliënten kreeg ik op verschillende niveaus prikkels door middel van een audiovisuele beleving.

Bij een bezoek aan het kleinschalig wonen met een huiselijke sfeer en 24-uurszorg 'Walraven Bennekom' werd me verteld dat er ook met de *Qwiek.up* was geëxperimenteerd, maar vanwege de kosten er geen verder gebruik van werd gemaakt.

De IVN Natuurkoffer

VERSLAG ALBERT B. LOEF (FOTO'S: AUTEUR)

In het kader van 'Grijs Groen & Gelukkig' is inmiddels bekend dat met de IVN Natuurkoffer de natuur van buiten

naar binnen wordt gebracht. Via bijvoorbeeld '*het Flora & Faunaspel*', ook wel bekend als Natuurbingo, worden er contacten gelegd met mensen die over het algemeen gesproken niet in de gelegenheid zijn om de natuur in te trekken. Het spel is geschikt voor alle leeftijden en heeft op de deelnemers een goede uitwerking.

Vakantieweek: 50/50 Hotel Belmont, Goorsteeg 66 Ede

We zijn het er allemaal wel over eens dat geen mens op dezelfde manier de natuur beleeft. Of dit nu een bos, een stadspark of een rivier betreft. Men heeft vastgesteld dat als je in de natuur bent of er op een of andere manier mee aan de slag gaat bij de aanwezigen negatieve gedachten verminderen. Het werkt zelfs rustgevend, bevordert het bewustzijn en het is een middel tegen stress. Veel mensen beleven de natuur voornamelijk passief. Deze zomer nog hoorde ik iemand zeggen niet meer alleen of met z'n tweeën het bos in te durven uit angst dat er iets zou kunnen gebeuren. Ook vanwege lichamelijke ongemakken blijven mensen gemakkelijk binnen.

Buurthuis: 'Bij-Bosshardt'. Gebouw 'de Akker', Ede

Om enigszins in actie te komen wordt '*het dieren- en plantenspel*' gespeeld. Leerzaam en ontspannend. Het door mij gebruikte spel werd als eind opdracht voor de natuurgidsen opleiding gemaakt door Milka Sytsma. Het natuurspel kan aan de hand van een '*natuurverhaal*' gepresenteerd worden. In het verhaal komen dieren, planten en vruchten voor die in het Wekeroms zand voorkomen. Omdat er bij de bekende en minder bekende planten en dieren een toelichting wordt gegeven, krijgen de deelnemers het gevoel op het Wekeroms zand te zijn. De Natuurkoffer wordt bij wijze van spreken een koffer vol dromen.

Grote stinkzwam

JOOP ERNST (FOTO:AUTEUR)

Deze stinkzwam komt uit een heg tevoorschijn en maakt het tweede deel van zijn wetenschappelijke naam waar. *Phallus impudicus* hetgeen onbeschaamd betekent onze-delijke penis. Mensen vinden de geur van de stinkzwam ronduit vies, maar voor sommige dieren is die aasgeur juist aantrekkelijk.

Zo'n grote stinkzwam kan we 20 cm lang worden. In onrijpe toestand is deze zwam te vinden net onder/boven de grond. Hij heeft dan de vorm van een ei en wordt wel dui-velsei genoemd.

Valön, parel in Zweden

CORINE KLAPWIJK (FOTO'S: AUTEUR)

Vaak waren met vakantie in Zweden. Een land vol van natuurschoon. Ons favoriete natuurreservaat in Zweden is Valön. Het ligt aan de westkust van Zweden en is een gebied van 265 hectaren met droge kalkrijke weiden met rijke vegetatie, moerassen en vijvers en aan de zee kant steile open rotsen en rotsblokken. Er grazen koeien en ie-

dere vogelaar kan er zijn hart ophalen. Ook voor liefhebbers van planten, insecten, amfibieën, stenen is er van alles te beleven.

De natuur in juni in Zweden is een feest: zoveel bloeiende bomen en planten. Het voorjaar begint er later dan in Nederland en als het begint, bloeit alles tegelijk.

Wij waren in Gerlesborg, een kleine plaats ongeveer 120 km boven Göteborg. Heel veel plekken in Zweden hebben wij al bezocht, maar de westkust is wel onze favoriet. Het is een gebied met door water en wind afgesleten rotsen. Ook zijn er veel natuurreservaten/wandelgebieden. De gemiddelde temperatuur in juni is ongeveer 20 graden. Om te wandelen en over rotsen te klauteren is dat een prima temperatuur.

Wij gingen vooral voor de wandeling, de planten en de zee. Voordat je het natuurreservaat binnen gaat, is er een parkeerplaats met een informatiebord. Op dat bord staat informatie over de natuur, over wat je wel en niet mag en over de routes van de wandelingen. In Valön zijn vier prachtige wandelingen. Het klimmen op de rotsen wordt soms ondersteund door een trapje, maar vaak moet je het zelf doen. Ook de paden zijn soms moeilijk begaanbaar doordat ze bestaan uit grote en kleine keien. Goede wandelschoenen zijn aan te bevelen en wat je aankunt moet je ervaren.

Onze wandeling begint op een mooi begaanbaar pad en komt uit bij het water van de zee. De zee is echter nog

De zee (het Skagerrak)

Bloemen op Valön, Gerlesborg, Zweden

niet te zien. Die ligt nog achter de rotsen. Voordat we daar zijn, wandelen we een heel stuk door prachtige natuur.

Achter de rotsen ligt de zee

We moeten een hoogte op, die nogal steil is en meteen aan het water ligt. Men heeft een brug langs de rots aangelegd, die gevolgd wordt door een hoge trap. Boven aangekomen heb je een prachtig uitzicht over Valön en kun je kijken tot aan de zee.

Een brug langs de rotsen

Onderweg op onze wandeling naar de zee komen we op smalle paadjes die lopen langs bloemrijke velden en moerasachtige poelen. Het is een feest om daar te zijn. De planten in de collage zijn van links naar rechts en boven naar beneden: steenanjer, waterlelie, rietgras, welriekende nachtorchis, uitgeboeide sleutelbloem, vetblad, gewone vleugeltjesbloem, braam, echte koekoeksbloem, gevlekte orchis, blaassilene en wateraardbei. Natuurlijk kom je deze planten ook in Nederland tegen, maar in Zweden staan er veel meer bij elkaar dan ik hier ooit heb gezien. Het was een prachtige natuurbelevens.

Snuffelstage

BIJ EEN WATERBEESTJESLES VAN IVN-EDE
JOYCE NIJKAMP

Verslag van het meelopen op 13 juni met een les 'Waterbeestjes en de Waterkist' voor groep 7/8 van de basisschool, georganiseerd door IVN Ede o.l.v. Ad Meijs.

Ik wilde graag een snuffelstage doen en nam contact op met IVN-Ede en kreeg van Truus van Otterloo al snel reactie met allerlei mogelijkheden. Van meelopen met een waterbeestjesles aan een schoolklas, meelopen met activiteiten bij de kinderboerderij, tot een natuurfeestje. Ik heb gekozen voor de waterbeestjesles omdat de dag mij paste. En dat werd een mooie ervaring!

Wat mij direct opviel was de goede voorbereiding en het boeiende lesmateriaal. Zo begreep ik dat de juf voorbereidend tekst- en beeldmateriaal had gekregen om te laten zien aan de kinderen. Bijvoorbeeld over hoe je het beste waterbeestjes kunt vangen of hoe je met de opdrachtbladen kunt werken. Voor de IVN begeleiders was er een helder draaiboek.

De leskist met de opdrachten was ronduit indrukwekkend te noemen. Op heel intuïtieve manier werd in de opdrachten uitgelegd hoe je onder andere zuurgraad kunt bepalen (met lakmoespapier), oppervlaktespanning en waterkwaliteit (aan de hand van in het water aanwezige soorten) kunt meten. In alle opdrachten werd ook goed uitgelegd wat een meting betekent voor het leven in (en op) het water.

Op locatie was ook alles tot op de puntjes in orde: zoekkaarten, waterbakken, schrijfbordjes met potloden, looppotjes en aquariumbakjes. De circa vijf vrijwilligers van IVN hebben deze spullen vanaf de parkeerplaats bij de Koekeltse Boslaan gezamenlijk naar de leslocatie gedragen en alles klaargezet voordat schoolklas en juf eraan kwamen.

Toen de leerlingen aan kwamen was al snel duidelijk dat het een klas vol geïnteresseerde en enthousiaste kinderen was. Ze wisten ook precies wat ze te wachten stond, dus ze waren goed voorbereid door de juf. Na een korte ontvangst en inleiding door Ad Meijs gingen de kinderen in groepjes aan de slag. Ik heb mij aangesloten bij een groepje dat begon met de opdracht Waterbeestjes vangen. De kinderen schepten uit zichzelf al, op de manier zoals dat in de voorbereiding stond, de dieren uit het water en het determineren met de zoekkaart ging ook heel goed. Ze waren vrolijk en betrokken en ook erg geconcentreerd.

Verder viel mij op hoeveel de kinderen het dierenwelzijn in de gaten hielden. Ik herinner me dat de groep al snel bezorgd was dat de gevangen, prachtige, kleine pad in het aquariumbakje geen lucht meer zou hebben en vonden dat het dier echt weer vrijgelaten moest worden.

Na deze opdracht heb ik mij achtereenvolgens bij de lakmoesproef, de waterkwaliteitsmeting en de temperatuurmeting aangesloten. Het klinkt wellicht saai maar wederom veel betrokkenheid bij de opdracht en iedereen deed ook mee. Er was geen kind dat helemaal niets zei of zich afsloot. Ook stelden de kinderen vragen en verwoordden wat ze zagen of dachten.

Ik maakte zelf nog een foutje door de hengel met de thermometer aanvankelijk niet goed in het water te doen, maar toen dat gebeurde kwam er meteen een van de behulpzame IVN vrijwilligers aanlopen om dat te corrigeren. De twee uur vlogen voorbij en na de afsluiting door Ad hebben we de spullen gepakt en zijn terug naar de parkeerplaats gelopen. Ik vond het erg leuk en zou nog graag een keertje meelopen ware het niet dat ik naar Nijmegen ben verhuisd en dus niet meer zo dichtbij woon.

Meer dan alleen bloemen en planten voor kamer en tuin

Klinkenbergerweg 29 Ede tel. 0318-612694
www.harkestuincentrum.nl

Over de adverteerder

CORINE KLAPWIJK (FOTO'S: AUTEUR)

Voor dit artikel was ik bij een van onze adverteerders: Harkes Tuincentrum aan de Klinkenbergerweg. Toen ik het tuincentrum inliep, kwam ik in een oase van bloeiende planten, fruitboompjes en ander mooi materiaal voor de tuin. Binnen waren er allerhande kamerplanten te vinden. Eigenaar van het tuincentrum is de heer Harkes, al jaren trouwe adverteerder in de Groene Gids. Harkes Tuincentrum bestaat al meer dan 50 jaar. De vader van de huidige eigenaar is met dit tuincentrum begonnen en zoals dat vaak ging, heeft de zoon het overgenomen. In de zeventiger jaren stond het tuincentrum deels achter de huizen van de Klinkenbergerweg, met die huizen eindigde de bebouwing en achter het tuincentrum was het bos. Hoe heel anders ziet het er nu uit: achter ligt een verzorgingshuis en opzij staan twee gebouwen met appartementen van vijf etages hoog. Waarom adverteert de heer Harkes in de Groene Gids? Hij vindt het belangrijk om plaatselijke initiatieven zoals IVN te steunen. Zelf is hij geen lid van IVN of een andere natuurorganisatie. Hij is echter wel zeer geïnteresseerd in en begaan met de natuur. In het interview geeft hij echt zijn kijk op hoe wij, mensen omgaan met de natuur.

Hij ziet veel in de natuur veranderen en denkt dat de mens de veroorzaker is. Mensen denken de natuur te kunnen sturen. Dat gebeurt met goede bedoelingen. Wij zijn er echter te veel mee bezig, maar uiteindelijk weet natuur veel beter hoe het moet dan wij denken. Als je de natuur met rust laat, herstelt de natuur zichzelf. Vroeger dachten we dat het bos opgeruimd moest worden. Zo haalden we biotopen weg. Nu maken we het bos niet meer schoon, maar de natuur echt met rust laten, kunnen we niet. Natuur verandert en mensen willen alles hetzelfde houden. Dezelfde planten en bomen op dezelfde plek. Dat kan niet omdat de grond verandert. De grond raakt uitgeput en daardoor verdwijnen de huidige planten en gaan andere planten juist groeien.

Voor planten is de bodemstructuur het belangrijkste. Een van de grote 'vervuilingen' door de mens is de harde bodem. Met zware machines maken we de grond te hard. Regen kan niet meer weg. Dat zie je in de bossen: waar men aan het werk geweest is met zware machines, blijven na regenval heel lang de plassen liggen. Het water kan niet weg. Dat geldt ook voor de akkers.

Bij een nieuwbouwhuis is harde grond een feit. Een mooie tuin aanleggen is lastig omdat de grond door het gebruik van zware machines is ingeklonken. Voordat de tuin aangelegd wordt, moet daarom eerst goed gegraven worden, zodat de grond weer luchtiger wordt. Het vocht kan dan goed weg.

Waarom vinden we bosbranden zo erg? Voor de natuur is dat helemaal niet erg, na veertien dagen zie je nieuwe plantjes en de bomen komen ook wel weer. Soms krijg je een meer gevarieerd bos terug. In ons dichtbevolkte land moeten we natuurlijk wel blijven opletten dat er geen ongelukken gebeuren.

Een oase van tuinplanten

Planten van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug

De heer Harkes heeft passie voor planten. Hij is er uiteraard veel mee bezig en denkt erover na, verder dan de oppervlakte. Water geven in de zomer is niet nodig. Als het warm is, houdt de plant een soort siësta en gaat slap hangen. Dan denk je dat die plant droog is, maar in de avond zie je diezelfde plant weer fier overeind staan. Van te veel water gaat een plant rotten en doet het niet meer.

In zijn tuincentrum heeft Harkes een mooie afdeling met inheemse planten. Er staan planten die wij op de Utrechtse Heuvelrug en op de Veluwe tegenkomen, zoals boerenwormkruid, verschillende dovenetels, wilde cichorei, kaasjeskruid en nog veel meer.

Andere planten heeft hij natuurlijk ook. De klanten willen graag mooie, liefst bloeiende planten in de tuin. Helaas zijn de planten die wij kopen, niet zo sterk, omdat ze te snel moeten groeien. Er zijn ook hypes onder de planten: een plant krijgt dan ineens heel veel aandacht en zie je in iedere tuin. Die planten worden te snel gekweekt en zijn kwetsbaar. Vaak loopt het voor de tuinbezitter uit op een teleurstelling.

De heer Harkes had ook nog een andere boodschap: het tuincentrum stopt ermee na 55 jaar. In de zomer van 2026 zullen de deuren sluiten. Helaas was er geen opvolging. Dat doet natuurlijk pijn, maar is ook te begrijpen. Een tuincentrum runnen is hard werken en moet je passie zijn.

Op de plaats van het tuincentrum komt een tehuis voor mensen met dementie. Gelukkig wordt er wel een mooie tuin aangelegd, zodat de plaats waar eens een oase van tuinplanten was, toch nog een oase blijft.

Harkes Tuincentrum, bedankt voor het interview en de jarenlange trouwe steun aan ons blad.

Vandaag gaan we offline

Column van Nancy Dian

Op sociale media heb ik geleerd dat VOC niet meer staat voor Verenigde Oost-Indische Compagnie maar voor Verzopen Op Camping en dat is iets wat veel Nederlanders hebben mogen ondervinden in deze typische Nederlandse zomer. Alleen mag dit ouderwetse zomerweer, zoals we dat van vroeger kennen, de pret natuurlijk niet drukken!

Ik trek mijn speciale alpacawollen sokken aan en laat mijn voeten in mijn wandelschoenen glijden. De kofferbak is volgeladen met mijn nieuwe tent en alle andere poespas die nodig is om een week te overleven buiten de maatschappij. Na lange werkweken, sociale activiteiten, uitjes met vrienden en bezoeken aan verschillende steden in Nederland is het dan toch echt tijd om in de auto te springen om de natuur in te trekken! Mijn telefoon op vliegtuigstand en lekker een hele week lang onbereikbaar!

In mijn dagrugzak zit mijn verrekijker, een vogelgids en een notitieboekje en meer heb ik niet nodig, vind ik. Ik rij langs de Ginkelse Heide, langs Wekerom richting Otterlo en via de bossen van Honderloo laat ik de Veluwe achter mij. De wegen zijn bezaaid met sleurhutten en Duitse auto's. Dagjesmensen en ANWB-stelletjes op de fiets die genieten van de mooie omgeving welke ik 'thuis' noem.

Een hele week lang is het Vechtdal tussen Ommen en Hardenberg mijn onderkomen. De afwisseling van loofbos, heidevelden, zandverstuiving en stroomdal zijn adembenemend en er is geen moment dat ik die stomme telefoon in m'n handen heb, nouja alleen om een foto te maken dan.

Het afscheid nemen valt toch zwaar, wetende dat er teruggekeerd moet worden naar de dagelijkse gang van zaken, tot het moment dat je de A1 weer afdraait en de schoonheid van de Veluwe je weer verwelkomt met als kers op de taart een prachtige kerkuil die een stukje meevliegt met de auto.

De volgende ochtend heb ik toch wel weer heimwee naar het ontwaken met een frisse neus onder het genot van fluitende vogels, dus ik besluit om zo snel mogelijk een wandeling te maken. Een rondje bij het middelpunt van Nederland en in de ochtendzon verdween alle heimwee en heb ik mijzelf nog nooit zo thuis gevoeld.

KINDERPAGINA

De ransuil

Heb je binnenin deze Groene Gids gekeken? Daar staat een leuk verhaal over ransuilen. Voordat je verder leest, moet je dat eerst eens lezen. Wat een bijzonder verhaal hè?

Heb jij ook een bijzonder natuurverhaal, bijvoorbeeld iets wat je in de vakantie beleefd of gezien hebt? Schrijf het eens een keer op en maak er een mooie tekening bij of misschien heb je wel foto's. Kan je nog niet schrijven of vind je het lastig, vraag dan iemand die wel kan schrijven om je te helpen. Vertel hem/haar je verhaal.

Als je het naar ons opstuurt redactie.gg@ivnede.nl zetten wij je verhaal in de Groene Gids. Niet vergeten je naam en je leeftijd te vermelden, hè?

Nu wat weetjes over ransuilen:

Wel een vreemde naam 'ransuil'. Het woord rans is waarschijnlijk afkomstig van het heel oude woord ranse, dat muts of sluier betekent. Als je een ransuil goed bekijkt lijkt het alsof hij een muts met twee oortjes op heeft.

Foto: J.L. van Rijswijk

Foto: rootsmagazin.nl

De ransuil is niet zo groot en heeft twee feloranje ogen. Hij leeft vooral waar open veld aanwezig is en waar hij lekkere hapjes (o.a. muizen) kan vinden.

Ransuilen gebruiken als nest soms een oud kraaiennest. Het vrouwtje legt 4 – 6 eieren. Na ongeveer 5 weken verlaten de jongen (takkelingen) het nest en krijgen ze vliegles van hun ouders. Tijdens de vliegles en als ze op de takken zitten, schreeuwen ze nogal. Dat komt doordat ze voor hun eten nog afhankelijk zijn van hun ouders. De ouders moeten namelijk wel weten waar ze zitten.

De bovenkant van het verenkleed van de volwassen ransuil is geelbruin. Het lijkt een beetje op boomschors. Dat is natuurlijk heel handig als schutkleur. Je moet de ransuil niet verwarren met de oehoe. Die heeft ook twee oortjes, maar hij is een stuk groter dan de ransuil.

In de winter zoeken ransuilen elkaar op en rusten ze in bomen met soms wel honderd ransuilen bij elkaar. Dat lijkt me echt een prachtig gezicht. Soms gebeurt dat gewoon in een woonwijk.